

Előfizetési árak:

Egész évre	12	frt.
Félévre	6	"
Negyedévre	3	"
Egy hóra	1	"
— Egyes szám 4 kr. —		

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszó-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.
Zápolya-utca 1-86 szám
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap.
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Az a bizonyos korrupció.

(Válasz a „Pesti Hirlapnak“.)

Nagybecskerek, november 15.

A „Pesti Hirlap“ tegnapi számában azt a szenzációs hírt hozza, hogy a községi képviselőtestületek Torontálban is csak amolyan osztozkodó testületek, melyek a községek törzsvagyonát is elharcosolják és a lakosság nyomorát okozzák.

Rossz néven vesszük a nevezett lap-tól, hogy a mi vidékünk dieshymnusának alapját kis újjából szopogatja ki, és nem gondolva azzal, igazat mond-e vagy sem az a hunczfut kis újj, oly szenzációs újdonságokat hoz a mi rovásunkra, a minőket közönségünk méltán a mi lapunkban kereshetne legelőbb.

Nem kellene a vidéki lapoknak amugy is nehéz existenciáját megnehezíteni még az által is, hogy a székes főváros közönyei, melyek a világesemények, az országos hírek közlésében amugy is megelőzhetnek minket, még a vidék híreit is elkapkodják előlünk, — hiszen ha mi semmi újat sem hozhatunk, akkor a nagyközönség jogosan marad érzéketlen a vidéki lapok előfizetési fölívásai iránt.

Mi teljes tudatában vagyunk ezen reánk súlyosodó feladatnak és már kezdünk megyei közigazgatásunkra haragudni, hogy nem ad nekünk alkalmat, legalább néha-néha egy kis obstrukciós hírt is közölhetni, mert hát bizony mi is szeretnénk ugy hébe-hóba egy kis defraudálásról, egy kis hivatali erőszakoskodásról, hűtlen kezelésről stb. írni, de hát ez a fránya, és oly annyira kergetett közigazgatás utunkat állja, mert legalább itten Torontál vármegyében, a defraudációk, hűtlenségek stb. a ritkaságok közé tartoznak. És ha néha-néha mégis akad egy kis szerencse és valamelyik községi előjáró megfélekedezik magáról, rögtön a helyszínen találjuk a furfangos szolgabirákat,

ugy hogy eléggé ki sem lamentálhatjuk elhagyott sorsunkat, mostohán gondozott közérdekünket és a többi hangzatos bajainkat, mert a megfélekedett előjáró megérkezéskor már elérette a nemezis kezével, a hirlapi cikkezésre irigy járás-beli.

Igy van ez a községi törzsvagyonnal is, ugy vigyáznak rá a főszolgabírák, a számvevőség, de leginkább a vármegyei közgyűlés, mintha éppen az övék volna.

Ugy fáj ezeknek az adminisztrációsális közlegeknek, ha a községi vagyonhoz valaki hozzá mer nyulni, mintha az ő zsebükre menne.

Biztosíthatjuk a „Pesti Hirlap“-ot, hogy a Torontál vármegyei községi képviselőtestületek általánosságban véve hivatásuk magaslatán állanak, talán sehol az országban nem törődnek az adminisztrációsális testületek annyit a községek hű kezelésével és gyarapításával, mint éppen Torontálban.

Erről nekünk, kik részt veszünk a vármegye ülésén, kik az adminisztráció nyilvános voltánál fogva, azon helyzetben vagyunk, hogy a különböző nyilvántartási könyvekbe és kimutatásokba betekinthetünk, közvetlen tudomásunk van és mikor ez alapon kijelentjük, hogy meggyőződésünk szerint a „P. H.“ elhírtelemkedett vádját Torontál vármegyével szemben igaztalan, nem kell hozzá kis újjunkat hívni segítségül, hanem hivatkozunk saját személyes tapasztalatainkra és azon statisztikai adatra, hogy míg 1886-ban a községek törzsvagyonja a vármegye területén 11,557,668 frt 96 kr. értékű volt, addig ma a községi törzsvagyon 16,755,456 frt 9 krt képvisel, pedig időközben bírói uton majd másfél millió frt értékű urbéres közlegelő lett felosztva és így a községi törzsvagyon értékének összege csökkentve.

Igaz, előfordulnak e vármegyében is esetek, hol a községi képviselő, felület-

ségből vagy mondjuk rosszakaratból, ügyetlen vagy ádáz kézzel nyulna a községekhez, de példák vannak reá, hogy a hivatott ellenőrző hatóságok ilyen esetekben hiven teljesítették kötelességüket és orvosolták a bajt. — Ezek az ellenőrző hatóságok a sérelmes határozatok feloldásán felül, szükség esetén vizsgálatokat tartottak, perekben képviselő ügyészeket rendelték, közigazgatási zárlatokat rendeltek stb. — Szóval abban a néhány kivételes esetben, a hol hatósági közbenjárás volt indokolt, nem mulasztott el semmi, ugy hogy a községek kezelés terén Torontálban vajmi csekély panaszra van ok.

Ellenben igenis tudjuk, hogy éppen a községi törzsvagyon gyarapítását mily odaadó gondozással hordják megyénk vezérferfiak keblükön, tudjuk, hogy a községek legnagyobb része az utolsó 10 évben tetemes törzsvagyonot szerzett.

És midőn mindezekről személyes és közvetlen tudomás alapján a „Pesti Hirlap“-ot felvilágosítjuk, elvárjuk férfias és lovagias gondolkodásától, hogy igaztalan vádját e vármegyével szemben, e vármegye községi képviselőjével szemben ily értelemben rektifikálni fogja.

A Kuria új másodelnöke. A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli:

Igazságügyi magyar miniszterem előterjesztése folytán Czorda Bódog budapesti ítélőtáblai elnököt Kuriam másodelnökévé kinevezem. Kelt Budapesten, 1893. évi november hó 6-án. Ferencz József, s. k. Szilágyi Dezső, s. k.

A királyi szanckező kelte. Az ellenzéki lapokban több kevesebb határozottsággal merült fel az a hír, hogy Wekerle a királytól a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat-hoz való jóváhagyást daczára annak, hogy már nov. 6-án kelt Budapesten, azért vehette át csak 8-án Bécsben, mert a királytól annak a kijelentését akarta kieszaközölni, hogy a szanckezőt nem

A „TORONTÁL“ TÁRCZAJA.

Párbaj a magasban.

— A „Torontál“ eredeti tárczája. —

Két hetet töltöttem volt Péterváron. Egy léghajóhoz erősített kettős lebegő nyújtón erőmutatványokkal kerestük én, meg az unokatestvérem férje a kenyerünket.

Mint ügyes erőművész Párisban voltam szerződötve, de hugom utolsó levele annyira nyugtalanított, hogy előnyös állásomat odahagyva, hosszabb időre közelében szándékoztam letelepedni.

Unokahugom, mint teljesen árva, szülőim házában nevelkedett és őszinte testvéri szeretet fűzött már gyermekkoromtól hozzám. Együtt tanultuk az akrobaták nehéz mesterségét és együtt „működtünk“ szülőim czirkuszában. De szeretett szülőim gyors egymásutánban bekövetkezett halála elválasztott unokahugomtól is. Bár a sors ezután sokat hányt-vetett ide-oda, mindig tudunk egymás felől; elég sűrűn leveleztünk és ez uton tudtam meg egy szép nap, hogy valami ügyes kollégával jegyet váltott.

Hugom jegyését személyesen nem ismertem, magánélete, jelleme iránt soha nem érdeklődtem. Most természetesen siettem felőle kérdezősködni. Csak hogy a felőle vett értesítés oly kedvezőtlen volt, hogy siettem unokatestvéremet idejkorán inteni: óvakodjék ez embertől. Hallottam ugyanis, hogy rendkívül durva, hirtelen haragu, erőszakos ember. Amde intésem ezuttal süket fülekre talált; fél év múltán a házasság meg volt kötve.

Levelezésünket ezentul is folytattuk. Így értesültem lassankint arról is, hogy sejtlemem nem csalt. Hugom a keresett boldogságot nem találta, de a legaggasztóbb viszonyok közé került. Férje nemcsak hogy elkártyázta az ő és neje összes keresményét, de ezenfelül az ivásnak is adta magát.

Mindezt természetesen ide-oda vándorló kollégák mondták el. Hugom erről nem irt semmit, bár ismételteltem kértem, tárja fel előttem minden baját, hiszen leveleinek sorai között is olvashattam, hogy nagy bajt titkol előttem. Midőn végül az én édes, kedves Lucie hugom boldogtalansága felől megbizonyosodtam, hirtelen elhatározással megváltam párisi állásomtól és Pétervárra utaztam.

Megható és szívélyes fogadtatásban részesültem. A szegény asszony fájdalmas zokogással borult keblemre és hangja, minden szava, minden mozdulata elárulta, mennyire jól esik szívénél a viszontlátás. Bár egyetlen panaszhang nem jött ajkaira, tisztában voltam helyzetével; eleget láttam, tapasztaltam.

Szándékom volt minél tovább maradni hugom vizsgatására; azért férjének ajánlottam: vállalkozunk közös mutatványokra. Ő ugy is társat keresett, kivel egy léghajón függő kettős lebegő nyújtón működött volna. Megegyeztünk. Két hétig folyt a gyakorlás s mivel ő is ügyes akrobata volt, csakhamar pompásan ment az együtt működés.

Hugommal időközben a szokott, szívélyes és bizalmas módon érintkeztem. Tiszta szívvel élveztük a viszontlátás örömeit. Természetesen nem is sejtettük, hogy Richard sógorom rossz szemmel nézte szívélyes érintkezésünket.

Közös fellépésünk első napja megérkezett. Megszámlálhatatlan nézőközönség gyűlt egybe a tágas kertihelyiségben, honnét léghajónkkal fel kellett szállnunk. Érdeklődéssel nézték már a fel szálláshoz tett előkészületeket, a léggömb megtöltését stb. Végre ketten a körbe léptünk. Zajos tapsvihar fogadott. Nyújtóra vetődünk s megkezdjük a gyakorlatokat. Richard vezényszavára a munkások eleresztették a köteleket, melyekkel a gömböt tartották, mire a hatalmas gömb méltósággteljesen emelkedett fölfelé.

A nézőközönség alattunk zajosan tapsolt és

éljenzett. Ketten folytattuk nehéz gyakorlatainkat, míg gömbünk mind magasabbra emelkedett. Midőn már oly magasságban voltunk, honnét a közönség mutatványainkat már nem láthatta, fáradtan leültem az alsó nyújtóra. Gömbünk még mindig emelkedett a csendes, tiszta légtérben.

Oly különös érzés szállja meg az ember szívét, ha a földi élet zaja csak mint halk sutogás hangzik fel hozzá. Engem ez érzés merengésbe ringatott, melyből egyszerre Richard nyers hangja ébresztett fel:

— Mit ábrándozol? Hol az eszed? Most is csak reá gondolsz?

— Nem értelek.

— De én annál jobban. Avagy az hiszed, nem vettem észre, hogy feleségem után jársz és hogy az az álnok mennyire vonzódik hozzád?

— Nem szeretem a rossz tréfákat!

— Éppenséggel nincsen tréfálni való kedvem.

— Megörültél?

— Legkevésbé sem. De megfogadtam, hogy véres bosszút állok rajtatok.

Megborzadtam. Mit akarhat ez az ember? Csak nem oly elvetemedett, hogy meggyilkol? Alig támadt bennem e gondolat, társam már a felső nyújtón volt és egy éles késsel, melyet eddig elrejtve tartott, lemetszette a felém eső kötelet, úgy, hogy a nyújtó e része hirtelen rántással lebillent. Szerencsémre a másik oldalba kapaszkodtam Helyzetem veszélyes volta most tiszta lett előttem: Richard csakugyan le akart bukztatni. E perczen összes erőm megfeszítésével belékapaszkodtam a közepén lebegő kötéltbe és fentermettem a felső nyújtón, hol ellenfelemmel szemközt állottam.

Mindenekelőtt ki kellett csavarnom kezéből a kést, mert attól kellett tartanom, ha már nem taszithat le, más módon végez velem. A késért most borzalmas küzdelem támadt. Ellenfelem jobb kezében magasra tartá azt, s valahányszor feléje nyultam, nyelével hozzám vágott. Bár

presszió folytán, hanem saját elhatározásából adja meg és hogy a király maga kívánja a kötelező polgári házasság behozatalát — mint a „P. L.” a leghitelesebb forrástól értesül — teljesen alaptalan koholmány.

Magyar Duna-gőzhajózási társaság.

Nagybecskerek, november 15.

(—p.—) Már korábban utaltunk arra, hogy ha a Duna-gőzhajózási társaság nagyon hamar, sürgősen nem iparkodik a magyar kormányval megegyezni, Lukács Béla magyar kereskedelemügyi miniszter megvalósítja előde, Baross Gábor és a maga azon szándékát, hogy egy önálló magyar Duna-gőzhajózási társaságot létesít.

Tudjuk is, hogy Ullmannak, a D. G. T. igazgatójának a legjobb és legkomolyabb szándéka van, megegyezésre jutni. Az akadály nem ő benne van, hanem csupán Taussig urban, az osztrák földhitelintézet elnökében, a ki abszolút uralmat gyakorol a D. G. T. nagyrésztvényesei fölött.

Ugyanaz az osztrák bankdirektor ez, a ki ellenséges módon Wekerle magyar miniszterelnök nézetét ellen az államvasúti részvények szelvényconkítását kierőszakolta, úgy hogy azzal a valutarendezés művének rendkívüli, még ma sem reparált kárt okozott.

Taussig ur, a kinek a magyar követelések elleni oppozíciója volt annak idején az oka, hogy a konverzió- és aranykölcsönműveletek három hónappal el lettek halasztva, akkor is a magyar viszonyok nem ismerése folytán hiában tett kísérletet, hogy Magyarországra elfogadhatatlan feltételeket tukmáljon s ez által Magyarországnak kárt okozzon, a mi persze végre sem sikerült neki. Ellenkezőleg, ennek folytán Taussig urnak a Rothschild-csoportban igen alantas jelentőségre kellett leszállnia, annyira, hogy ez időtől fogva a magyar általános hitelbank az osztrák hitelintézettel az összes többi magyar bankok részesedése mellett vette át a nagy pénzügyi műveletek vezetését.

Ezért jegyezzük fel különös meglepéssel Lukács Béla miniszter nyilatkozatát, a ki Pozsonyban kijelentette:

„Bizton reményelem, hogy sikerülni fog magyar állami gőzhajózási társulatot létesítenem a Dunán.”

erősebb és ügyesebb voltam ellenfelemnél, mégis félttem, hogy ha fejemre talál vágni, leszédülök. Már kettőt subintott fejem felé; a vágásokat szerencsésen felfogtam karommal. Ekkor jobb kezét sikerült megfognom. Teljes erőmből szoritottam most, hogy a kést elejtse, de hasztalanul. Most hirtelen fordulattal, mielőtt szándékomat megérthette volna, torokon ragadtam. Más támaszom nem volt; addig míg ő tartja magát, biztonságban vagyunk mindketten. Én erősen fogtam. Kezem alatt torkából most kinos hörgés tört elő. Ellenfelem fuldokolt és — eszméletét veszítette.

Mentve voltam. — Kezéből most hirtelen kikaptam a kést, mielőtt az a mélységbe eshetett volna. Azután egyik kézzel a kötélbe fogzkodva, másikkal emberfeletti erővel magamhoz vontam ellenfeletem, majd a közepem leülő kötelet lábaimmal felhuztam és hihetetlen erőfeszítéssel megkötöttem eszméletlen ellenfeletem, hogy a mélységbe ne zuhanhasson. Az ekként szabad lett másik kezemmel most megnyitottam a léggömb biztosító szelepit és megkönynyebülten sóhajtottam fel, midőn a gömb lefelé ereszkedett.

Egy kis községben értem földet. Foglyommal, ki időközben magához tért, a rendőrséghez mentem; itt előadtam az imént átélt borzalmas esetet és foglyomat a rendőrségnek átadván, visszatértem Pétervárra.

Kalandomnak híre itt leirhatatlan izgatottságot keltett. Luciet most minden oldalról ostromolták, hogy váljon el a férjétől. Csak hogy erre már nem volt szükség. Richard a börtönből megszökött és Amerikába menekült. Két év múltán az a hír érkezett felőle, hogy valami zsvány dulakodás közben agyonverte.

Lucie ismét szabad volt. Ma egy jó módú czirkuszigazgató neje, ki Luciemet tenyerén hordja.

Fordította. G. L.

HIREK.

— Uj törvénytörvénybíró. A király dr. Szendrődy Gábor szegedi ítélőtáblai tanácsjegyző albirót, a nagyikindai kir. törvénytörvénybíróvá nevezte ki.

— Adótitsterek kinevezése. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Gámenty József adóhivatali gyakornokot a nagyikindai, és Borbély György adóhivatali gyakornokot a nagyszentmiklósi adóhivatalhoz, adótitstereké nevezte ki.

— A vöröskereszt érdekében. Rónay Jenő főispán a megyénk területén lévő vöröskereszt egyetemi fiókokról törzskönyvet óhajtván vezetni, felkérte a megyebeli főszolgabírákat, hogy a járásuk területén levő fiókok utján a tagok névjegyzékét mielőbb szerezzék be.

— Művirág-kiállítás. Szirmayné-Mészáros Jusztina, a művirágkészítés előnyösen ismert tanítónője helybeli tanítványai által szabad kézzel, minden gépezet nélkül, házilag készített művirágfajokból a városháza tanácstermében e hó 18-án és 19-én jótékony-célú művirágkiállítást rendez. Belépti díj személyenként 20 kr. A kiállítás a mondott napokon mindenkor délelőtt 10—12-ig és d. u. 2—4-ig tekinthető meg. Az érdekes kiállítást már jótékony céljára való tekintettel is, melegen ajánljuk a közönség jóakaró figyelmébe.

— A makói polgármester felfüggesztése. A makói városi képviselőtestület tegnap tartott közgyűlésén viharos vita után Major Miklóst, Makó város polgármesterét a szegényemenedékházi élelmezés körül kiderült összejátszása, a városnak 967 frttal való megkárosítása, törvénybe ütköző eljárása és hivatali kötelesség megsértése miatt állásától felfüggesztette és egyúttal a tanács több tagja ellen fegyelmi vizsgálatot is elrendelt.

— Holttest a kuthban. Basahidról jelentik, hogy e hó 10-én délben Gruics Páját a szomszéd kuthjában halva találták. Miután bűntény látszik fenforogni az esetben, mert Gruics a fiával ellenségeskedésben állott, a közönségi eljáráság jelentést tett nyomban a kir. ügyésznek. A vizsgálat az ügyben megindították.

— A Karthausi szedője. Réthy Lipót, az Alföld kiadója tegnap töltötte be nyomdász-pályájának hatvanadik évfordulóját. A magyar nyomdászat érdemes nesztörát ez alkalomból a tisztelők és barátok nagyszámu serege kereste fel szívből fakadó üdvözlétekkel, az Alföld szerkesztősége, kiadóhivatala és nyomdája pedig díszes ünnepélyt rendezett a jubiláns tiszteletére. Réthy nehéz korszakban kezdte meg pályáját; oly időben, a mikor Magyarországon a nyomtatványokért nem csak az író, de a nyomdász is életét, vagyonát kockáztatta. Ifjú korában a külföldön mint szedő dolgozott; ő szedte ki báró Eötvös József Karthausiáját is. A forradalom előtti s utáni időben a hazafias nyomtatványok garmadászámra kerültek az ő nyomdájából, amiért lánczra verve, börtönbe került. Később kegyelmet kapott s folytatta pályáját. Két fia közül az egyik: László, muzeumi ör és akadémiai levelező tag, a másik Viktor, akit üzletében társul fogadott. Leánya, Simon Jenő tekintélyes aradi ügyvédnek a felesége.

— Aki a fiának szeretőt rabol. Román-Kécsáról írják: Kecsan Ankat, egy feltűnő szép fiatal cselédleányt, a napokban Pavlov Jován és Lisia szerb-kécsai legények elrabolták. A leányt, ki Milich nevű gazdaemberről volt szolgálatban, este kicsalta a kocsi azon ürügy alatt, hogy apja akar vele beszélni. Mikor kiment a kapuba, megragadták, száját zsebkendővel batómták s úgy hurcozták el egész Pavlov Jován lakásáig, ahol Lisia eltávozott, magára hagyva Jovánt a szép Ankával. A leánynak csak másnap sikerült a legény állatias szerelmétől megszabadulni. Jellemző az esetben, hogy a legény anyja, Pavlov Néra is bűntárs volt a leányrablásban.

— A kolera. Kis Torákon — mint értesülünk, egy kolerabeteg meghalt. Melencséről pedig azt a hírt vesszük, hogy ott egy kolera-árvány megbetegedés történt.

— A pancsovai tanítók fizetéselemelése. Pancsova város törvényhatósági bizottsága még június hóban azt határozta, hogy a városi iskoláknál alkalmazott tanítók fizetését 800 frtra emeli, mely fizetésemelést a tanítók az ipariskolában is kötelesek tanítani. A vallás-és közoktatásügyi miniszter, mint most értesülünk, e határozatot nem hagyta jóvá, azt mond-

ván, hogy a most kiadott új ipariskolai szervezet által a fenti kombinált fizetésfelemelés illuzoriussá válik. Ugyan-e leiratában a miniszter legmelegebben ajánlja a város közönségének, hogy tanítóinak fizetésjavításáról gondoskodják.

— Táncezmulatság. Tegnap tudósításunkban a hölgyek névsorából Sladovits Olga és Angelique urhölgyek nevei kimaradtak, mit ezenel helyreigazítottunk.

Színház.

„Füredi Károly színházgató felléptével.“
Rossz nyelvek azt suttogják, hogy Füredi Károlyt igazgatótársai meglehetősen színésznek, színésztársai pedig kiváló igazgatónak tartják. Ezeknek a rossz nyelveknek a malicziája okozta, hogy a szokottnál erősebben felajzott érdeklődéssel tekintettünk a könyvtárnok tegnap esti bemutatója elé, amelyben a társulat igazgatója ez idényben először fellépett. Áhítattal a szívünkben és színlappal a kezünkben léptünk Thaliának jégvermébe, ahol legelsőben is azt kellett sajnosan konstatálnunk, hogy daczára „Füredi Károly felléptének“, daczára Moser Gusztáv „rendkívül mulattató“ vigjátékának, daczára annak, hogy a darabot Follinus Auréli!!! fordította, a ki pedig a Náni! szerzője, daczára annak hogy kitűnően fordította! s daczára a színlap ékesen kiszórkesztett sok más kecsgetésének: alig telt meg felényire a nézőtér. Borongó melankoliával szívünkben gondoltunk vissza azokra a régi jó időkre, amikor az ilyen színlapok járták:

Kutyabagosi nemzeti színház.
Kedden 18. november 14-én adatik.

E d ö m é r

avagy: A hóhér kötele

avagy: Éjfél kisértet

avagy: A mélabus nyakorján.

Nagy fantastico-musico-historico-tragico-komikus, rettentő, könyfakasztó, borzalmas és siralmas látványosság 12 felvonásban, dalokkal, táncokkal és bengáli fénynyel. Irta Zöldi Márton. A saugunikus szöcske hírneves szerzője.

A jó kutyabagosiak bezzeg méltányolták a színlap ékeseszlását és az élelmes direktor a színültig megtelt nézőtér láttára jót nevetett a markába. De hát pusztulunk, veszünk! Oda a régi jó virtus és a publikum manapság már olyan finnyás, hogy nem a színlapon, hanem a darabon, meg az előadók játékan akar mulatni. Avagy talán abban volna a hiba, hogy itt nem Kutyabagoson vagyunk? Akármint álljon is a dolog, vérző szívvel ugyan, de mégis levonjuk a konzekvenciát és szeretve tisztelt direktorunknak azt ajánljuk, alkalmazkodjék ő is a haladó kor romlott izléséhez, amely az ilyen gyönyörűségek iránt elvesztette már az érzékét. Utóvégre is a színlap van a közönség kedvéért s nem megfordítva. Ez után a kis kitérő után, a melyre a régi jó idők elmúltán való hazafias kesergésünk indított, áttérünk magára az előadásra s ismerettségünk rendén legelőször is az igazgató ur debütjére. A kísérlettel röviden végezzünk: az igazgató ur mai szereplése minden jóízű ember szemében rémes fiasco. Alighanem azoknak a színésztársainak van igazuk, a kik őt jó igazgatónak tartják, mert színésznek nem színész, hanem inkább bohóc. Mint „kigyóember“ roppant hatást érne el hihetetlen erőmutatványával: nekünk legalább a czirkuszbeli „dummer A u j u s t“ ot juttatta eszünkbe az az eszeveszett toporzékolás és fiózákolás, a mit a, teljesen a színlap Kutyabagosra illő stílusa szellemében dolgozó debütáns véghezvitt. Leövey József, polgári állására nézve, a társulat titkára, is ma mutatta be Marsland szerepében magát a közönségnek és bár játéka nem emelkedett felül a tisztességes közepszerűsége (jupiteri homlokán még mintha a bérletgyűjtés gondoljai borongtak volna), felléptét az igazgatóéval szemben sokkal inkább megillette volna a színlapon való külön kiemelés. Moóri (Gibson) töle telhetőleg igyekezett igazgatóját a tulzásban megközelíteni, a mi nagy részben sikerült is neki. Csak a torzképét láttuk annak a Gibbonsnak, a kit Moser megrajzolt. Gyurman Alice (Eva) kedves volt, Könyves Jenő (Lothar) és Hetényi Elemér (Harry) dicséretes igyekezetet fejtettek ki. Az utóbbiban Kövi Ede (Macdonald) részéről sem volt hiány, bár ok nélkül

való fivőltözése sokat von le máskülönbön ügyes alakítása érdeméből. Moóriné (Miss Sarah) az egyedüli volt körülbelül, a ki a komikus szerepek vívői között mértéket tudott tartani. Kecskeméti Irma (Edith) ismét larmoyans, siránkozó kedvében volt. Hogy mindezek dacára a közönség ki nem fogyott a mulatásból, annak az az oka, hogy Mosert a legjobb akarattal sem lehet agyonütni.

Táviratok.

Ferencz József az olasz királlyal.
Budapest, nov. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: Hír szerint gróf Kálnoky külügyminiszter azért ment Olaszországba, hogy királlyunknak Umberto olasz királlyal való látogatását előkészítse.

Az új házasságbontó okok.

Budapest, nov. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Schlauch Lőrincz nagyváradai püspök memorandumából kitűnik, hogy a kötelező polgári házasságról szóló új törvényjavaslat a házasság felbonthatóságára nézve a következő okokat stipulálja:

Házasságtörés;
Természet elleni fajtalanság;
Bigamia;
Hütlenségre elhagyás;

A házastárs élete ellen való törés;

A házastárs testi épsége ellen egészsége megrontásának célzatával elkövetett súlyos bántalmazás;

A házastársak egyikének büntetett miatt halálra vagy legalább öt évi fegyházra, vagy börtönre való ítéltetése;

A házastársi köteleességeknek szándékosan való súlyos megsértése.

Erkölcstelen életmód és végül

A bírónak az iránt nyert meggyőződése, hogy a további életközösség a házastársakra nézve elviselhetetlen.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése nov. 15-én.)

Budapest, november 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésében a földmivélsügyi tárczát tárgyalta. Ülés végén Szalay Imre a Tírol és Vorarlbergben magyar gabona után szedett törvénytelen vámok dolgában interpellációt intézett Wekerle miniszterelnökhöz, aki válaszában kijelentette, hogy bírja az osztrák kormány ígését a törvénytelen vámszedés beszüntetésére nézve.

A szerb skupstina megnyitása.

Budapest, nov. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: Sándor király ma trónbeszéddel megnyitotta a skupstinát. A trónbeszéd hangsúlyozza, hogy Szerbia a külállamokkal jó viszonyt tart fenn.

Magyar tűzvérség.

Budapest, november 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az Agence Hongroise azt a hírt jelenti, hogy a millennium alkalmából a honvédséget tűzvérséggel látják el. A nevezett könyvatos hozzászólja, hogy ezt már a közszegedi hadgyakorlatok alatt határozták el s hogy ez a dolog most a közös hadügyi, a közös pénzügyi és a magyar honvédelmi miniszteriumban tárgyalás alatt van.

A kuria gyászja.

Budapest, november 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Somoskeő nyugalmazott kuriai bíró az éjjel hirtelen elhunyt.

Egy pénzkirály halála.

Budapest, november 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: Báró Königswarter Mór, az osztrák urak házána tagja, a világhírű bécsi bankéző tulajdonosa tegnap három órakor meghalt. Az elhunyt nem élt boldog családi életet: sokáig úgy hirtelt, hogy negyven millióra menő vagyont nem gyermekeire, hanem idegenekre hagyja, egy évvel ezelőtt készített végrendeletében azonban vagyonát gyermekeire hagyta, feleségének pedig nagy évi járadékot juttatott. Titkárát végrendelete végrehajtójának nevezte ki s egyúttal 250,000 forintot hagyományozott neki, azonfelül pedig 10 esztendőn át, ameddig az örökség lebonyolítása előreláthatólag tart, évi 50,000 frt járadékot huz mint a végrendelet végrehajtója.

A reichsrath.

Budapest, november 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből távirják: A birodalmi tanács gyűléseit a jövő hét csütörtökén, november 23-án újból megkezdi. A napirenden a választási reformjavaslat tárgyalásának folytatása van. Ezen a gyűlésen az új kabinet be fog mutatkozni, a javaslatot pedig valószínűleg egy határozati javaslattal le veszik a napirendről.

Csemegi nyugalomba vonulása.

Budapest, november 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Csemegi Károly, valóságos belső titkos tanácsos, a kuria tanácselnöke mérvadó helyen azt az elhatározását fejezte ki, hogy a bírói pályáról lelépve nyugalomba vonul.

Megkéselt szerb követ.

Budapest, november 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból sürgönyzik, hogy Gyorgyevics szerb követ ellen, a ki ott átutazóban volt, merényletet követtek el. Midőn a követ a Petits Enfant utcában egy vendéglőbe ment, egy ember késszurással megsebesítette. A merénylőt elfogták. Neve Lantier s úgy látszik, hogy elmebáborodott. A sebesült állapota komoly, de nem életveszélyes.

REGÉNY-CSARNOK.

Szemet — Szemért.

Regény.

Irtá: Trollope A.

(30-ik folytatás.)

X. FEJEZET.

Neville Fred terve.

Másnap a reggeli után bevezették Nevillet sem emelkedett lelkében, hogy visszatartsa kezét azon műtől, melylyel férjének unokaöcsösét meg akarta menteni egy hozzá nem méltó házasságtól. Könyörület O'Hara kisasszony iránt! Lady Scroope azon hirben állt, hogy nagyon jótékony nő. Böven adakozott. Látogatta a szegényeket. Mindent elkövetett a nyomor elhenyítésére. Sokat megtagadott magától, hogy annál több jót tehessen másokkal. De oly leány iránt, mint O'Hara kisasszony, nem érzett volna több irgalmat, mint egy haszonbérlet eselédje az istállóban megfogott patkány iránt!

Ezúttal nem szólhatott többet az örökösnek — legalább semmi olyat, a mi célját előmozdította volna.

— Nagybátyja nagyon beteg, mondá halk hangon.

— Ön azt mondta nagybátyjának, hogy nem fog oly házasságra lépni, mely állását lealázná.

— Nem is szándékozom ilyesmit tenni. — De nem volna e házasság lealázó, ha mindjárt azon fiatal hölgy még olyan tiszteletreméltó is? Hogyan lehessen fentartani a rég családokat, és a régi vért, ha oly fiatal emberek mint ön is, elfeledik, mivel tartoznak a névnek melyet viselnek.

— Nem tudom, hogy valamiről megfeledeztem volna.

A lady szünetet tartott, mielőtt bátorságot merített volna, újabb kérdést intézni hozzá.

— Nem ígért ön házasságot O'Hara kisasszonynak?

Fred néma maradt s folyvást haragos szemekkel nézett nagynénjére, ki így folytató:

— Az ön nagybátyjának kétségkívül jogában áll e kérdést intézni önhöz.

— Én pedig meg vagyok róla győződve, hogy az ő érdekében sokkal jobb, ha nem intéz tetnek hozzám ily kérdések.

Lényileg tehát felelt a kérdésre, mihelyt nem tagadta egyenesen, hogy ily ígérést tett, nem lehetett többé kétkedni lady Mary hireinek alaposságában. Az egész valóság tehát napfényre került. Nem nősült meg, de lekötötte szavát, — kiről csak annyit tudott, hogy római katolikus, hogy nincs atyja és neve is csak alig van; — egy leánynak, kit soha se láttak jó társaság-

ban, kit a peer-családok genealogiai névsorában meg se lehet említeni szégyen-kedés nélkül, — egy leánynak, kiről szégyelt beszélni azok előtt, a kik iránt hálával és engedelmességgel tartozik.

Lady Scroope nem tagadta el maga előtt, hogy még mindig volna mód, elkerülni a bajt. Sok ember ígér házasságot és még se tartja meg ígését. E nő, ki maga valóban jó, önzetlen, ragaszkodó és vallásos volt, kinek minden tettét a kötelességzet vezeté, és ki egész életében a legszigorubb erkölcs utján haladt, semmi kivételt se talált azon eszmében, hogy ily fiatal emberek, mint Neville Fred, ilyenü ígéreket tesznek a nélkül, hogy eszükbe jutna azt meg is tartani. Nem is feltételezte, hogy a fiatal embereket is oly elvek kormányozzák, a melyeknek a fiatal hölgyek magukat alávetni tartoznak. Csaknem azt hitte, hogy a mennyei gondviselés kétféle erkölcsi törvényeket szabott az ő rangjabeli férfiakra és nőkre és hogy ugy ezek mint amazok különféle utakon nyerhetik el a tulvilági üdvösséget. Ha a Scroope név és uradalom örököse megszegi oly leánynak adott ígését, mint O'Hara kisasszony, ez egészen jelentéktelen hitszegés. De a helyett voltak aztán katalogusában oly bűnök, melyekért semmiféle fiatal ember se remélhetett bocsánatot; és ily házasság kétségkívül ezen égbekiáltó bűnök közé tartozik.

Biztosan állíthatjuk, hogy eszébe se jutott arra is gondolni, hogy O'Hara kisasszony örökre szerencsétlenné lesz. Szerinte ez nem lett volna egyéb, mint a fondorkodás és a nyomorult nagy-ravágyás méltó büntetése. Noha a Scroope család ezen ellenségét soha se látta, noha egyetlen szót se hallott, mely rá nézve kedvezőtlen ítéletet foglalt volna magában, mégis meg volt róla győződve, hogy a leány lelke romlott, — hogy O'Haraék hitvány celszövők, kiket jogosan eltiporhat minden legcsekélyebb lelkiismereti furdalás nélkül. A nők ily esetben mindig kegyetlenek más nők irányában, s főleg szigorúak azok iránt, kiket önmaguknál alantabb álló osztályba soroznak. A könyörület egyetlen szava nagybátyja szobájába, de előre elhatározták, hogy ezúttal ne történjék említés semmiféle kellemetlen ügyről. Nagynénje a találkozásnál szintén jelen volt, s a társalgás csaknem kizárólag arra szorítkozott, hogy az öreg lord köszönetet mondott unokaöcsésének eljöveteleért, Fred pedig kifejezte azon reményét, hogy nagybátyja mielőbb felépül betegségéből. Csupán egy tárgy pendített meg, melyről előre volt látható, hogy még sokszor szót eszik, mielőtt Neville elutazhatnék.

— Ugy intéztem dolgaimat, hogy két hétig itt maradhassak, mondá Fred, mintha két hét oly nagy idő volna.

— Két hétig! mondá az öreg lord.

— Ne beszéljünk még most elutazásáról, viszonzá lady Scroope.

(Folytatása következik.)

Bérlet 6. sz.

Idény-előadás 8.

N.-Beeskereki városi színház.

Szerdán, 1893. nov. 15-én

PÁRISI ÉLET.

Operett 5 felvonásban. Irták: Meilhac és Halévy. Zenéjét Offenbach Jakab. — Fordította: Latabár Endre. (Rendező Kövi. — Karnagy: Bihary.)

Személyek:

Gondremark báró, gazdag svéd	—	Moóri Sándor.
Krisztina, neje	—	Gyurman Alice.
Gardefeu Raoul	—	Hetényi Elemér.
Bobinet	—	Lángh Ödön.
Gontran	—	Delli Henrik.
Metella	—	Kövesdy Róza.
Frick, cipész)	
Prosper)	Zajonghy Elemér.
Pompa di Matadoresz, braziliai)	
Madame Quimper Karadek	—	Moóriné.
Madame Folle Verdune, huga	—	Lánghné Erna.
Gabriella, keztüvarrónő	—	Ligethy Mari.
József, bérszolga	—	Pásztor János.

Nép. Utasok mindkét nemből. Történik Párisban 1867-ben.

Kezdete pont 7 és fél órakor.

Holnap csütörtökön

LEMONDÁS.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.

Hirdetések.

Dr. Várady Imre

ügyvédi irodáját

Nagy-Becskereken

a „KORONA” szállodával szemben

fekvő Hubert-féle házban

megnyitotta. (110-31)

Torontálmegyei Tanügy.

A „Torontal“ melléklete.

II. évfolyam.

Megjelenik minden hó elején és közepén.

20-ik szám.

Rovatvezető: Gockler Lajos.

A kötelességérzet fejlesztése otthon és az iskolában.

Irta és a „Délmagy. Tanítóegylet“ nagybecskereki fiókjának öszi gyűlésén előadta: Szalayné Schiller Teréz.

Mióta a tanítói pályán működöm, többször feltűnt előttem, hogy azon gyermekek, kik természetből sok képességgel vannak megáldva, rendszeren kevésbé kötelességtudók. Különösen találtam ezt és kutatni kezdtem a dolog magyarázatát, s míg kutatásom eredményét előadom, kérem hallgatóim szives figyelmét.

Hogy mi az a kötelességérzet, azt hiszem felesleges itt elmondanom. Hisz ez hozott bennünket ez alkalommal is össze, hogy eszméinket kölcsönösen kicserélve, egymást képezzük; s megvitassuk mindama szükséges dolgokat, melyek magasabb célunk, a gyermek nevelés-tanítás terén — előbb vihet, hogy így aztán kötelességünknek annál hűvebben megfelelhessünk. S ha azt kérdeznék tőlem, hogy most, midőn ország-szerte folynak a készülődések ezredéves bejöveteleink emlékének ünneplésére, hogy mi által járulhat ehhez mindenki hozzá: azt mondanám, kettőzött erővel igyekezzünk kötelességeinket teljesíteni s hazánk gyermekeit erre megtanítani, hogy ezáltal megvegyük alapját a második ezredéves fennállásunk ünneplésének.

Nemzetünk nagyjainak eme dicső erénye kivesszék feiből van, amit legjobban bizonyítanak a napi rendszeren levő váltohamisítások, sikkasztások. Vagy hogy közelebből hozzák fel példát: ha az anyák jobban tudnák kötelességeiket, kevesebb siralmok emelkednének a temetőben; ha a férj és feleség ismernék és megtartanák egymás iránti kötelességeiket, a családi élet boldogabb lenne. Ha sokan tudnák miféle kötelességet rórnak az erkölcsiség, nem lenne szükségünk lelenczházakra, javító-intézetekre, stb.

Nincs talán semmi, ami ellen manapság többet vétenénk, mint a kötelesség ellen, lehet azért, mert nem tágit melőlünk soha, hűségesen kísér egész koporsónk zártáig.

Azonban a kötelességérzet kifejlődését legjobban akadályozza a korunkat átható szellem, amelynél az első mindig én. Ez az én halálos ellensége a kötelességnek, mert sokkal többek ama kötelességek, melyekkel gyermekek szülei, szülők gyermekeik, testvérek, barátok, rokonok, embertársaink, egyházunk, hazánk iránt tartozunk, mint a saját magunk iránti kötelességeink, ezek pedig önuralommal járnak. Maga Darwin, ki az embernek isteni eredetét tagadja s az embert az állattól származtatja, így vélekedik a kötelességről: „A lelkiismeret törvényei kapcsolatban a megbánással s kötelességérzettel képezik ama lényeges különbséget, mely az embert az állattól külön választja.“

Mint az eddigi elsoroltakból látjuk, a kötelességtudásnak az életben nagy szerep jut osztályrészül. Természetes tehát, hogy a nevelés-tanításnál nagy súlyt kell helyezni, melyből az oroszlanrész az otthonra esik.

Az első lépés a kötelesség felé az engedelmesség.

Azért jól figyeljen arra minden szülő, hogy mit kíván gyermekétől s vigyázzon, hogy követeleése teljesíthető legyen, mert feltétlen engedelmességet kell követelnie. Amit megengedhetünk a gyermeknek, azt engedjük meg és ne hagyjuk hosszasan könyörögni. A gyermek nem ismer különbséget lehető és lehetetlen között, akkor is kér, könyörög, mikor helytelen kérés megtörténik, hogy így okozódik majd: multkor is addig kértem, még megengedték, most is addig rimáncodom, vagy: ha sokáig kérem, ugyis megengedik, a multkor is úgy volt s az ilyen okoskodásnak vége rendszeren az engedelmesség. Míg ha a gyermek látja, hogy a kimondott szó mellett következetesen maradunk, nem is igen kísérli meg az ellenszegülést, engedelmesebb lesz.

A szabad és nem szabadból fejlődik ki később a lelkiismeret. Először mint felelem nyilatkozik a tilalom áthágása miatt, később, mint jóleső írás a tilalom megtartása fölött.

Egy ízben kis leányom megtalálta a csukortartót, kivett egy darab csukrot s a hátam mögé bujlik s a fal felé fordulva ette. A lelkiismeret ekkor már megszólalt benne s az küldte oly helyre, ahol kevésbé látják.

Mihelyt a gyermekben ezen érzés fölébred, újabb kötelesség járul a szülőkre, t. i. ébren tartani és finomítani a lelkiismeretet, hogy az érzékeny mérleg legyen, mely a legkisebb rossz cselekedetnél is megszólaljon és felemelje tiltó szavát.

Nagy segítségül szolgál ebben a vallásosság.

A lelkiismeretből fejlődik ki az igazságérzet és az önuralom, melyek hatalmas oszlopai a kötelességtudásnak.

Majd minden tehetség, melyen a kötelességtudás alapszik, az akaratnak van alárendelve, azért ha kötelességtudó gyermekeket akarunk, az akaratot kell nevelnünk. Nagy nevű tanfőnök Eötvös is azt mondja: „Nevelésünk legnagyobb hiánya az, hogy csak az észbeli tehetségek fejlesztésén fáradozik s az akarat szilárdításával nem foglalkozik.“

Az akarat szüli a cselekvést, már most, ha a lelkiismeret őrül áll, akkor az emberben a nemesebb kerekedik felül és így a cselekvés rugója nem az érzékiség, nem a szenvedély és nem az önzés lesz. S ha a lelkiismeret csak 2 ízben is megtartatja fensőbbiségét, már növekedni fog az ellentállási képesség, az önuralom; s többszöri gyakorlás után ezen önuralom szokássá fejlődik.

„Miként a testi szokások külső gyakorlat által sajátíttatnak el, úgy a lelki szokások is a benső gyakorlati elvek foganatba vétele folytán lesznek sajátunkká“ mondja dr. Butler.

S mégis a legtöbb családban fölöslegesnek tartják a vallást, ezen hathatós segítőt a lelkiismeret ébrentartásánál.

Az igazságérzet sem részesül a legnagyobb pártfogásban legalább addig nem, míg a két-szerűség és hazugság udvarkepes bűnök maradnak. Miként kedvelné meg a gyermek az igazságot, mikor szüleitől látja a hazugságot. Megtörtént már velem, hogy a gyermek mulasztott s hozza az igazolványt szüleitől, melyben betegséget adnak okul. Én kértem a gyermeket, mi bajod volt? Kérem semmi, hanem a mamám kukoriczát törni ment! Vagy mikor hallja, hogy mily ellenszenvvel, gyűlölettel nyilatkoznak valakiről a háta mögött s látja, hogy vele szemben mily módnélküli nyájások. Pedig mint mindenben, úgy itt is áll a szabály, hogy a jó példa a legjobb mester. A szülőnek kell első sorban is tisztelni az engedelmességet, finom lelkiismerettel bírni, önuralom fölött rendelkezni, az igazság birtokában lenni. A gyermek éles látással bír, hamar keresztül lát a szítán.

Következnék a munkaszeretet. A cselekvésre hajló ösztönt magával hozza a gyermek, ezt csak meg kell tartani tudni és tetterővé fejlesztetni. A kifejlett tetterő meghódítja a körülményeket, a tevékeny akarat diadalmaskodik a helyzet fölött.

A gyermek szüntelen foglalkozzék, ha más-al nem, hát játékkal; ne tőrjünk meg nála a téltlenséget. Valahol azt olvastam, hogy „Tehetségeink fegyverének pengőjét ritkán kopatja el a folytonos használat, de ha sár ragad rá, hamarabb rozsdá emészti meg s a téltlenség-nél ninesen szennyesebb sár.“ Jó oly munkát végeztetni a gyermekkel, a mely türelmet igényel s beosztani, hogy mindig türelmet igénylő munkát végeztessünk, az időtartamot is hosszabbítva. A ki a türelem és kitartás birtokában van, annak nem fog nehezére esni a kötelességteljesítés. Jó szolgálatot tesznek itt némely játékok, mint a fácskából való építés. Kezdetben hiányzik a kézügyesség, sokszor romba dül fáradságuk s mindig újra meg újra kell kezdeni, ez neveli a türelmet. A leánygyermeknél a kézimunka kiváló eszköz a türelem és kitartás gyakorlására. Az otthon e tehetséget igen kevésbé méltatja. A legtöbb esetben tulságos gondoskodásból nem engedjük a gyermeket a saját lábán állani. Ezt vagy amaz nem tudja hirtelen elvégezni, sirva fakad s a buzdító szó helyett, mely további munkára sarkalná, ki tudja, hány kar siet feléje segítséget nyújtani. Ezt látva a gyermek, más-kor már nem is próbálkozik meg a nehézségekkel, hisz ő jól tudja, hogy csak szólnia kell, elvégzik helyette mások. Ugyancsak a kitartás fejlesztése céljából a lehető legkisebb számra szállítanám le a nagyobb városokban szokásos bejáró házi tanítók, meg az ugynevezett privátba járók számát is. S csak ott engedném meg, ha a hol a nyelv hiányos ismerete vagy valami betegség vagy nehéz felfogás azt szükségessé teszi. Más esetben nem, mert a gyermek nem szokik önmunkásságra, nem tanulja meg a ki-tartást és főleg, mert nem fejlődik ki a felelősség érzete. A gyermek reá támaszkodik szülei-re vagy tanítójára, hogy azok gondolkodjanak helyette. Az ilyen gyermek aztán mindig elfeled valamit. S a szülők meg nem foghatják, hogy olyan jó esze van a gyermeknek és mégis miért hanyag.

(Vége következik.)

Különfélék.

— **Tanítógyűlés.** A „Délmagyarországi tanítóegylet“ zombolya nagy-kikindai főkegyelme a hó 9-én tartotta meg rendes öszi ülését N.-Kikindán a központi iskolaépületben. A gyűlésen, melyen Leblanc Lajos szt-huberti tanító elnököt, első sorban egyleti ügyeket tárgyaltak. Tudomásul vették az elnöki és pénztári jelentést, majd kérdést intéztek az elnökhöz, vajjon az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 147. §. értelmében, mely szerint minden közs. és áll. tanító köteles a tanítóegyletnek tagja lenni, felszólította-e belépésre az összes, a körhöz tartozó tanítókat és a mennyiben azok nem léptek volna be, tett-e ez ügyben jelentést a tanfelügyelőnek, a ki az 1872. évi szept. 2-án kelt miniszteri rendelet értelmében a tanítókat a belépésre fogja kötelezni? Elnök válaszában kijelenti, hogy ő eddig mindig várta, hogy a tagok önként jelentkezzenek, de miután ez eddig nem történt meg, felhívást fog intézni a körbeli összes tanítókhöz és a mennyiben akkor sem jelentkeznek, erről jelentést teendő tanfelügyelőségnek. Az elnök válasza tudomásul vétetett. A gyűlés harmadik pontját a tagok felvétele képezte. Jelentkezett 7 új tag, közülök egy pártoló tag is: Müller József városi tanácsos. Ez után következett Hoffmann János közs. iskolai igazgató tanítónak előadása „Jókai Móról.“ Szép szavakban, általános figyelem között méltatta felolvasó a mesterek-mesterének érdemeit, a melyeket az mint író a közművelődés, a népnevelés ügyében szerzett és végül azt az indítványt tette, hogy Jókait, kit népek, nemzetek irigyelnek tőlünk, az anyaezlet is a legközelebb tartandó nagygyűlése alkalmával válasza a meg dísztagjának. Az indítványt nagy lelkesedéssel fogadták el és egyuttal elhatározták, hogy a gyűlésből üdvözlő táviratot intézzenek a nagy jubilánsához. Utána Greilinger Frigyes nagy-kikindai tanító tartotta meg felolvasását a „Tanítói tekintélyről.“ Értekezésében 5 tételt állított fel, melyeket a t. egylet magáévá tett és elfogadásra valamint tárgyalásra, az előadó indítványára, az anyaezletnek is figyelmébe ajánlotta. A jegyzőkönyvet hitelesítők, valamint a pénztári vizsgálok megválasztása után az ülés véget ért.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a dolovai közs. el. népiskolához Sándor Ermolacz okleveles tanítót ideiglenes minőségű rendes tanítónak nevezte ki.

— **Nyugdíjazás.** A vallás- és közokt. m. kir. miniszter az orsz. tanítói nyugdíjalapból Till Henrik billédi munkáértelennel talált községi tanító részére évi 400 forintnyi rendes nyugdíjat engedélyezett.

— **„Nemzeti iskola“** cz. alatt Budapesten Benedek Elek szerkesztésében és kiadásában hetenként megjelenő tanügyi lap indul meg november végén. A lap — mint halljuk — első sorban a tanárok és tanítók (tanítónők) erkölcsi és anyagi érdekeinek lesz minden tekintetben független szószólója. Előfizetési ára 4 frt. Előre is ajánljuk a nemsokára megjelenő mutatószámot a tanügy embereinek figyelmébe.

— **A „legsötétebb“ megyéből.** Tanfőriaik előtt mondanunk sem kell, hogy Temesmegyéről van szó, honnét a legérdekesebb jelentések szövege érkezik. Elénken emlékezzünk még Mártonffy M. volt temesmegyei tanfelügyelő érdekes jelentéseire. Most hasonló kaliberű jelentést olvasunk a „D. K.“-ben, hol az e hó 9-én tartott köz. biz. gyűlésről szóló tudósításban ezeket találjuk:

„Sebesztha Károly királyi tanfelügyelő jelentést tett a vármegye déli részében tett iskola-látogatásairól. Jelentése szerint a fehértemplomi állami és községi elemi iskolák kitűnők, s a legmagasabb fokú igényeket kielégítik. Kitűnő a jászénvári állami iskola is, de annál elszomorítóbbak az iskolai viszonyok a kubini járásban, hol a tanítás több helyen rendkívül el van maradva és a negyedik osztályban tanítják azt, a mit már a másodikban kellett volna tanítani; e mellett az iskolai épületek el vannak hanyagolva, a tanítók jó része nem beszéli a magyar nyelvet és az előjáróság nem törődik az iskolával.“

Ürösedésben van:

Karlován kisdedovónői állás. Folyamodványok a közs. előjáróságához intézendők.

Torontál-Tordán közs. isk. tanítónői állás. Tannyelv magyar. Folyamodványok a községi iskolaszékhez küldendők.

Nagy-Torákon kisdedovónői állás. Folyamodványok a közs. előjáróságnál adandók be.

O-Teleken közs. isk. tanítónői állás. Kérvények a községi iskolaszék címén nyújtandók be.